

עת לידה רחוק

פרשת במדבר | כ"ה באייר ה'תשס"ח | גליון מס' 19

על מספרים ואנשים | כמי מזרחי

צילום: נעם סיניר

תחושת ניכור, אשמה ובושה. אם נשאל את הפרשנות של הרמב"ן למפקד שבפרשת במדבר, יש לצפות כי נתוני העוול מן הסקרים והמחקרים יהפכו לנקודת המפגש, מפגש בין האדם, האינדיבידואל ובין הסמכות, ההנהגה שיצאה לערוך את המפקד בבחינת: "...הוא נודע אליהם בשמו, יהיה לו בדבר הזה זכות וחיים... כי ישמו עליהם עינים לטובה, יבקשו עליהם רחמים...". המפקד, על פי הרמב"ן, הוא הזדמנות להכיר בחשיבותו ובתרומתו הייחודית של כל אחד ואחד בישראל.

אך המפגש שצריך להיווצר בין הנתונים היבשים והאדם שמאחוריהם לא מתקיים. מדי שנה חוזרים הנתונים והמספרים ומרכיבים תמונה עגומה של מי שהחיים כמו שאנו מכירים אותם הם לא מנת חלקם. והם אינם מצליחים להעלות אוכל על שולחנם בערב שבת וחג, ומוותרים על תרופות וטיפולים רפואיים והחיוך לו זכים ילדיו לא יהיה בו כדי להוציאם ממועגל החיים הזה...

וכמו מרי אנטואנט שלא באמת הבינה מה העניים רוצים ושלחה אותם לאכול עוגות, מקצצת המדינה בקצבאות ומודיעה: שילכו לעבוד! העוני מתפשט ומעמיק, והוא דורש שיביטו היטב בעיניו, בעיניהם של האנשים הסובלים מהרעב ומהחרפה המתלווה אליו. וכשאנו מישרים מבט, איפה זה משאיר אותנו? יקיה בך אביון" (דברים טו, ז) - ניסוח זה כונה אל כל אחד ואחד באופן אישי, ומלמד אותנו שבלי קשר לחלקה של המדינה ולעשייתה לטיפול ומניעה, העני הוא בנו, בתוכנו. ומכאן שמוטלת עליו אחריות לעשות למענו.

ב פתח ספר במדבר מצווה אלוהים את משה לערוך מפקד: "שאו, את ראש כל עדת בני-ישראל, למשפחתם, לבית אבותם במספר שמות, כל-זכר גלגלתם". בקריאת תוצאות המפקד אנו עומדים בכני דווח, ברובו טכני ויבש, מבול של מספרים ושמות. למקרא רצף השמות והמספרים, הולכת ומתעמעמת תחושת החשיבות והייחוד של כל שם וכל מספר. נשאלת השאלה מהי חשיבותו של המפקד? את אחד הפירושים מביא הרמב"ן: "כי הבא לפני אב הנביאים ואחיו קדוש ה' והוא נודע אליהם בשמו, יהיה לו בדבר הזה זכות וחיים... כי ישמו עליהם עינים לטובה, יבקשו עליהם רחמים, ה' אלוהי אבותיכם יוסף עליכם אלף פעמים ולא ימעיט מספרכם, והשקלים כופר על נפשותיכם".

מפרשו של הרמב"ן אנו לומדים כי המפקד אינו אקט טכני, אלא הוא מאפשר מפגש בין איש ישראל לבין משה ואהרן, וזרכם - לאלוקים. אחת לכמה זמן מגיעה 'עונת הסקרים', ימים בהם מפרסמים גופים וארגונים שונים את הנתונים השנתיים על מצב האומה. כך למשל על "מצב העוני" מתפרסמים נתונים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ושל הביטוח הלאומי, ומנגד דו"חות אלטרנטיביים של ארגונים אזרחיים ושל ארגוני הסיוע השונים, אשר מציגים לא פעם נתונים אחרים. לאור מבול המספרים, מתעוררת בנו תחושת בלבול ואותה תחושה של אבדן החשיבות והייחוד של כל מספר ונתון.

הנה לדוגמה שתי כותרות מהימים האחרונים. האחת: "חברת דרוג האשראי העולמית: קפיצת מדרגה נוספת לכלכלת ישראל" והשנייה מתוך דו"ח העוני האלטרנטיבי של ארגון "לתת": "מהשוואת נתוני השנה לקודמתה עולה כי 'איכות החיים' או שמוא יש לומר 'עליבות החיים' של הנזקקים מחמירה ומחפירה...". מה אומרים המספרים? למי להאמין? האם עלינו לבכות או לשמוח? כמויות המידע והסטטיסטיקות שאמורות לחשוך בפנינו את הנתונים "מהשטח" בעצם רק מבלבלות ומרחיקות אותנו מהמציאות וגורמות לחוסר יכולת שלנו להתחבר לפנים, לשמות ולסיפורים שמאחורי המספרים. 1,630,000 נפשות בישראל חיות מתחת לקו העוני, מתוכם 775,000 ילדים. ואנחנו? אנחנו לא מצליחים להתחבר למספרים כמו אלה ולדמיין את האנשים והפנים שמאחורי המספרים ולכך מתווספת

ירושלים היא קרוסלה | יהודה עמיחי

ירושלים היא קרוסלה מסתובבת ומסתובבת מן העיר העתיקה דרך כל השכונות וחוזרת לעתיקה. ואי-אפשר לרדת ממנה. ומי שקופץ ממנה מסכן את חייו. ומי שיורד ממנה בתם הסבובים חייב לשלם שוב כדי לעלות עליה לסבובים שאין להם סוף. ובמקום מילים וסוסים צבעוניים לרפב עליהם יש דתות שעולות ויורדות וגם מסתובבות על צירן לקול מנגינות משמנות מבתי התפלה. וירושלים היא נדנדה: לפעמים אני יורד לתוך הדורות שהיו ולפעמים אני עולה לשמים, ואני צועק כמו ילד צועק ורגליו מתנדנדות במרומים, אני רוצה לרדת, אבא, אני רוצה לרדת, אבא, תוריד אותי. וכל הקדושים עולים פך לשמים והם כמו ילד צועק, אבא אני רוצה להשאיר למעלה, אבא, אל תוריד אותי, אבאני מלכנו, תשאיר אותנו למעלה, אבאני מלכנו!

מתוך: פתוח סגור פתוח

העלון "עת לדרוש" יוצא לאור על ידי 'צעירי נאמני תורה ועבודה'

'צעירי נאמני תורה ועבודה' היא תנועה של צעירים ציונים דתיים השואפים לגשר בין העולם הדתי לחיים המודרניים, ולנסות ולהתמודד עם הקונפליקטים העולים מהמפגש בין השניים. ברצוננו ליצור אפשרות לחיים דתיים משמעותיים וערכיים באמצעות דיון פתוח ופומבי תוך הקשבה לקולות רבים, הן בתוך החברה הציונית דתית והן מחוצה לה. אנו מקווים להשמיע קול דתי מתחדש, המעורה בתרבות הישראלית העכשווית, ויחד עם זאת שואב את השקפת עולמו מתורת ישראל ומערכיה.

נשתדל להעלות לסדר היום הציבורי נושאים שבעינינו נדרש אליהם כל אדם השואף לחיות חיים דתיים בעולם המודרני: דת ומדינה, מעמד האישה, צדק חברתי, היחס לנוכרי, ועוד.

ניתן לקבל את העלון באופן קבוע לתיבת המייל. נשמח לקבל תגובות והערות, אנא כתבו לנו.
e-mail: etlidrosh@gmail.com
פקס: 03-6072739 טל: 177611532-561

עורכת אחראית: רני חזן-וייס
מערכת: עמרי שאשא, יותם ברום, נעמה לפיאן, ערן גרינבוים.
העלון יוצא בסיוע קרן: poppers – prins stichting
מודעות "בריש גלי": 03-5620099, 0503221221
פקס: 035620033
אין המערכת אחראית על תוכן המודעות הפרסומיות.

על מנת להמשיך ולהשמיע קול ייחודי זה, אנו זקוקים לאנשים וגופים המעוניינים לתמוך כלכלית במפעל זה.

יותם: 054-7566101

בס"ד

קרוואסונט אלתר נתיב
CROISSANT ALTERNATIVE

מסעדה חלבית לאניני טעם
כשר למהדרין מן המהדרין בהשגחת הרבנות ת"א

חדש! משלוחים: 5630132

- כנסים
- ימי הולדת
- אירועים משפחתיים
- אווירה נעימה, מוסיקה ונרות

ניתן להזמין ארועים עד 100 מקומות חניה חנים אחר הצהריים (בתיאום מראש)
ויצמן 32 (בית לסיין) תל-אביב 62091
טל: 6950567, 6957206 פקס: 6957302

בריש גלי

"שבת דרך ארץ" - שבת לפני שבועות, כי "דרך ארץ קדמה לתורה"

עשרות קהילות מכל הזרמים מציינות במהלך שבת "במדבר" את נושא האחריות החברתית בדרשה, בלימוד או בפעילות קהילתית. כל קהילה לפי דרכה ומנהגה.

"קהילת צדק" מעמידה לרשות הקהילות חומרים ללימוד ולשיחה בנושאים שונים הקשורים לזיקה שבין שבת, קהילה ואחריות חברתית בהקשרים שונים:

1. רגעים חברתיים בקבלת שבת. 2. היחס לאחר. 3. איכות הסביבה
4. משפחה וערכות הדדית. 5. גאולה ותיקון עולם

לפרטים ולקבלת מונון החומרים במייל, צרו קשר עם תניא Tanya@irac.org טלפון 054-7791127

להתנחל במס"ד | שמואל שטה, מנכ"ל נאמני תורה ועבודה

בימים אלו בהם אנו מתכוננים לקראת חג מתן תורתנו, נעיין לרגע בהלכות ברכות התורה אותן אנו אומרים בזמן העלייה לתורה. בימי המשנה, נהוג היה כי העולה הראשון לתורה ברח את ברכת "אשר בחר בנו" בלבד. את הברכה האחרונה, ברכת "אשר נתן לנו", ברח רק העולה האחרון. בתקופת התלמוד החלו להנהיג כי כל עולה ועולה יברך את שתי הברכות, כפי שאנו נוהגים כיום. הגמרא במסכת מגילה (כ"א:ב), מגלה לנו כי הטעם להוספת החיוב על כל אחד ואחד סן העולים נובע מתקנת חכמים: "גזירה משום הנכנסין ומשום היוצאין". כלומר: היו שנהגו להגיע לביה"כ באיחור, באמצע קריאת התורה. הז"ל חששו כי אנשים אלו יסיקו בטעות כי אין מברכים על התורה לפני הקריאה בה. מאידך, היו אנשים שנהגו לצאת מביה"כ באמצע קריאת התורה. חכמים לא רצו שאלה יסיקו שאין מברכים ברכה אחרונה על התורה. משום אלה ומשום אלה, החליטו שכל עולה ועולה יברך ברכה אחת לפני עלייתו וברכה אחת לאחר עלייתו.

נוכח תקנה זו עלינו לשאול: וכי מתקנים ברכות רק בגלל אנשים המעזים לאחר ולבוא לביה"כ באמצע קריאת התורה?! נוכח אותם ואם לא ישנו ממנהגם, "שיחפשו להם מקום אחר להתפלל"?! וכי אכפת לנו כמה שהם יחשבו?

אלא שמתקנה זו ראוי להסיק לקח חשוב ואקטואלי. גם למאחרים ולאותם "הפיסיקים" הנוהגים לאחר ולצאת מוקדם, יש מקום בבית הכנסת. לא די בכך, אלא שאנו מוסיפים ברכות רק בכדי שאותם "חוצפנים" לא יעלו על דעתם הלכות שגויות. במילים אחרות, כל קהילה מורכבת מסוגי אנשים שונים בעלי רמות שונות של הקפדה. ברכות "אשר בחר בנו" ו"אשר נתן לנו" - מתייחסות ל"כולנו" כעם ולא רק

הזכות לשרת בצה"ל | נעמה לפיאן

שמי נעמה. שרתתי בצה"ל ארבע שנים ואני לא אומללה. לאחרונה עלו קולות שונים אשר קוראים לאסור גיוס בנות לצבא. קולות אלו טוענים שזה אסור, לא צנוע, אינטרסנטי, וחילול השם. בעיניי השירות הצבאי לנשים הינו חובה וזכות. זכות שלי וזכותה של המדינה. זוהי זכות שיש באפשרותי לעשות מעשה שבעיני הוא התורם ביותר למדינה, משום שיש ערך רב לכך שבגיל שמונה עשרה כל נער ונערה עוצרים לרגע הכל ומתגייסים לצה"ל. זוהי זכות להיות חלק ממדינה בה בנות חייבות להתייחס, מחויבות, ורוצות לתת למדינה שלהן כמה שיותר.

אין לי ספק כי תרומת בנות השרות הלאומי גדולה, ועם זאת, חלק משמעותי מהתרומה הוא לעשות את מה שכולם עושים, ביחד, באותו הגיל, באותה התקופה בחיים, בנים ובנות, אשכנזים וספרדים, עולים וייתקים, דתיים וחילונים.

יכול להיות שבזמן מלחמה תפקיד הנשים אינו להילחם בהזית, אך להיות בבית ולתמוך בגבר שבצבא אינם חלק מהערכים עליהם גדלת. מרבית הזמן בצה"ל אינו בלחימה ישירה, ויש הרבה עיסוק עורפי אותו נשים יכולות לבצע ומבצעות בצורה נפלאה, עבודה שאינה רק עמידה אל מול האויב. בסביבה בה נשים נמצאות בנקודות מפתח בקריירה, באקדמיה וגם בעולם לימוד התורה, אין שום סיבה ש"בזמן מלחמה" תשב בבית ותחכה לבעלה.

אני הולכת לצבא בשביל לתרום למדינה בדרך שהיא לדעתי הנכונה ביותר וגם בשביל האתגר האישי שלי. גם האתגר האישי שלי ואני לא חושבת שיש בכך פגם. ישנם בנים שבנוסף על שלוש שנות תרומה רוצים אתגר, כאלו המתנדבים לסירות נמצאים שם בגלל השילוב של רצון לתרום, יחד עם רצון לאתגר אישי. אין לומדים תורה המחפשים גם אתגר אישי-לסיים ש"ס, ללמוד כל היום בבית המדרש, להישאר שנה ב'...האם זה פסול?

המדינה "איו המדינה". מדי זית עם סמלים של צה"ל. אין דבר שמסב גאווה גדולה יותר מלחשוב שישים שנה אחרי שסבא וסבתא שלי היו במחנות בפולין אני לובשת סדיים אחרים. סדיים של צבא ההגנה לישראל. עם המדים הללו יכולתי לחזור לשם, לפולין, עם דגל ישראל, ספר תורה ודרגות ולצעוד אל תוך השער של בירקנאו.

נעמה לפיאן, סגן במיל, לשעבר מ"פ בבסיס הטירונים חוות השומר לחיילי מקא"ם, כיום סטודנטית בתכנית 'רביבים' באוניברסיטה העברית.

קריאה לחיזוק החינוך היסודי-ממלכתי-דתי

אנו, אנשים ונשים מכל זרמי הציבור הדתי, מאמינים כי החינוך הדתי צריך להיות משותף לכולם וכי ניתן מתוך עוצמה ומתוך מחויבות דתית ומצינות תורנית לחנך את ילדי ישראל לחיי תורה ומצוות. דבר זה יתאפשר במיוחד במקום בו שומרים על אהבת ישראל ואחדותו. אחריותנו לכלל ילדי ישראל מחייבת את כל מוסדות החינוך לדאוג לתלמידנו תוך שמירה על רמתו הדתית הגבוהה של ביה"ס.

לפיכך אנו קוראים לציבור הדתי כולו לגלות אחריות ולשלוח את בניו ובנותיו למערכת החינוך הממלכתית-דתית. אנו קוראים לרשויות המפקדות על תקציבי המדינה לחזק את החינוך הממלכתי הדתי ע"מ שיוכל לעמוד במשימותיו הרבות והחשובות. על החתום: ראשי ישיבות ומכינות, רבנים, מנהלי מוסדות חינוך, מזכ"לי בני עקיבא, אנשי אקדמיה, אישי רוח ואנשי ציבור. (רשימה חלקית)

הרב צפניה דרורי, הרב פרופ' נחום אליעזר רבינוביץ, הרב דוד ביגמן, הרב שמעון ביטון, הרב בניו ברנר, הרב יהודה גלעד, הרב שמואל דוד, הרב אביה הכהן, הרב צחי הרשקוביץ, הרב יוני וולף, הרב יהודה טרופר, הרב חנוך לוביץ, הרב חנוך ופנינה נויבירט, הרב משה שפטר, הרב מאיר נהוראי, הרב דני ניקרטיין, הרב ד"ר דרור פיקסלר, הרב שי פירון, הרב מאיר רובינשטיין, הרב יואל קרצמר רזיאל, הרב שמואל ריינר, הרב אליקים פ. שמשוביץ, הרב ירוחם שמשוביץ, הרב ד"ר דב שחר. יוסקה אחיטוב, ד"ר רונן אחיטוב, טובה אילן, ד"ר רננה אילן, פרופ' יעקב אלבוים, אופיר אלגרבל, ד"ר אמנון אלדר, ד"ר דרור ארליך, שמולי בינג, ד"ר יוחנן בן יעקב, שרגא בר און, ד"ר גדי גבריהו, שמוליק דרורי, ד"ר יעקב הדני, יונתן בן הראש, ד"ר מיכה גודמן, ד"ר דב גולדפלם, ישראל הראל, ד"ר פרל הרשקוביץ, ד"ר שלווה וייל, גילי זיוון, פרופ' ישראל זיידרמן, נח חיות, ד"ר מיכאל טובין, משה (קינלי) טור-פז, עדנה טיקטין, ד"ר אביגיל ינון, יובל כאהן, ד"ר חיים כהן, ד"ר נעמי כהן, אליעז כהן, ד"ר עליזא לביא, אודי ליאון, ד"ר אורי ליברטי, הדר ליפשיץ, ד"ר פנינה מייזליש, ליאורה מינקה, יפעת סלע, פרופ' בני ערד, רננה פילזר, ד"ר אריאל פיקאר, ד"ר צבי פלאוט, חנה פנחס, חנה פסטרנק, ד"ר דנה פרג, ד"ר דבורה קורן, ד"ר מאיר קלך, ד"ר אבינועם רוזנק, אלישיב רייכנר, נחמיה רפל, ד"ר אפרים שוהם, אברהם שטיין, פרופ' אביגדור שנאן, ד"ר אמנון שפירא, אסתר שקלים ועוד מאות אנשים הרשומים באתר

לתרומה לקמפיין ולפרטים נוספים: 03-6072739

לחתימה על העצומה <http://www.atzuma.co.il/petition/shattah/1>

ההרשמה ל-להיזות בעיצומה

במבחר בתי מלון במרכז ירושלים בסמיכות לבית כנסת ישרורף ולבית הכנסת הגדול

להזמנות חייבני: 052-6230527, 050-5441027, 02-6222738

מרגו אירועים ועד

www.margoo.co.il

גל-עזר הפקות ואירועים

אטל אירועים